

Spjutspetsjournalistik på Bokmässan

En gammal kollega på en lokalradio inåt landet dök upp på bokmässan med radiomikrofonen i högsta hugg och ville intervjua. Vi brukar bara träffas en gång om året och det på bokmässan

- Jag ska gärna ställa upp på en intervju och vara så ärlig jag kan, men jag måste ställa ett villkor. En av oss måste vara anonym. Eftersom det inte kan bli jag måste det bli du.

- Inte mig emot, så länge du svarar sanningsenligt hur närgångna frågor jag än har att ställa.

- Var så god. Men låt oss försöka vara så fåordiga som möjligt.

- Jag tror det ligger i bådas vårt intresse att försöka koncentrera oss och hålla oss till sak. Jag har själv ett seminarium att passa.

- Sätt i gång.

- Varför tror du att du konsekvent har förblivit refuserad sedan 1969?

- Jag tror att det finns många bidragande anledningar.

- Vilken tror du är den mest avgörande?

- Jag är svår och okommersiell, inopportun och otidsenlig.

- Är inte de flesta författare det?

- En kanske större anledning är min blyghet. Jag har aldrig kunnat slå ett slag för mig själv, ställa mig in hos förläggare, forcera mig fram och sälja mig.

- Kan man säga att du alltid föredragit att presentera dig anonymt?

- Det kommer nära sanningen.

- Då kommer vi in på frågan om alla de andra författarna som du lanserat och redigerat. Listan är lång: John Bede, Johannes B. Westerberg, Laila Roth, Hugo Arnold, Daniel Wallenius och Josef Weiser. Finns det fler?

- Jo, det finns fler, men jag tror du nämnde de viktigaste.

- Vilka är de? Vad kan du säga om dem?

- Jag träffade John Bede på universitetsbiblioteket 1975. Det har jag utförligt berättat om åtskilliga gånger. Johannes träffade jag 1979 på en gårdsfest. Laila Roth har kommit in senare, jag minns inte riktigt när. Hugo Arnold och Daniel Wallenius är samma person: Hugo Arnold var hans pseudonym. Han tog livet av sig. Jag träffade honom på 80-talet hos Anders Johansson, min bästa vän på den tiden. Josef Weiser är inte en riktig person utan ett samlingsnamn för oss alla, som vi valde ut just för att det inte kunde bindas till någon särskild av oss.

- Ändå har Johannes Westerberg och Josef Weiser samma initialer.

- Det är en ren slump.

- Så varför valdes namnet Josef Weiser?

- Det är ett judiskt namn och dessutom ett känt musikernamn. Ingen av oss hade någon direkt judisk anknytning. Jag föreslog Josef Weiser, då det fanns en judisk chassidistisk rysk kompositör med namnet Joshua Weiser som jag älskade. Namnet föll alla i smaken.

- Så alla de andra existerar faktiskt?

- Varför skulle de inte göra det?

- Ingen har någonsin fått något grepp om dem. John Bede lär inte ha förekommit här i landet sedan början av 80-talet.

- Han har gjort korta tillfälliga besök.

- Johannes lär ha lämnat landet för mer än tio år sen. Varför?

- Han hade mer att göra utomlands och vantrivdes med det svenska samhället.

- Varför?

- Det är en lång historia.

- Hade han med kriminalitet att göra?

- Inte på något sätt. Han hade kontakter men ingenting med något kriminellt att göra. Som finländare och uppfostrad i Ryssland trivdes han inte med den svenska mentaliteten. Han fick nog av arrogansen, självgodheten och okunnigheten här.

- Var det inte ungefär det samma med Laila Roth?

- Jo. Han råkade illa ut som lärare i det svenska skolsystemet, som Olof Palme förstörde.

- Hur menar hon eller du att Olof Palme förstörde det svenska skolsystemet?

- Faktum är att han gjorde det. Han må ha haft de bästa avsikter och den godaste viljan i världen, men faktum är att han i sitt uppsåt att reformera det svenska skolsystemet, som visst behövde reformeras, kastade ut barnet med badvattnet. Han berövade därmed hela det svenska folket deras möjlighet till grundlig utbildning. Sverige är det enda land i Europa som skrotat studentexamen. Man har förstått det efteråt att det gick för långt, men man har inte kunnat reparera skadorna, som drabbade det svenska samhället i grunden, som ett hål under vattenlinjen som man bara nödtorftigt lyckats täta, medan skrovet förblir skadat för alltid.

Laila Roth försökte göra det bästa av saken som lärare men misslyckades. Hon fann skadorna för omfattande och lämnade landet.

- Så hon flyttade för gott till England och lever där anonymt någonstans i Cornwall.

- Ja, ungefär.

- Vem hade vi mer? Doktor Sandy?

- Han skriver inte. Han är bara en god vän, en äldre läkare utomlands.

- Och Daniel Wallenius, alias Hugo Arnold, tog livet av sig. Varför?

- Varför tar folk livet av sig i Sverige? De är olyckliga. Han måste försörja sig som vaktmästare och vantrivdes ohyggligt med att vara satt på undantag och aldrig få utlopp för vad han dög till. Men han var också homosexuell, vilket trasslade till det för honom och ökade bördan av hans komplex.

- Nåväl, frid över hans minne. Tydligt lever han i alla fall på något sätt vidare genom dina redigeringsarbeten. Så Josef Weiser är bara ett praktiskt gemensamt arbetsnamn för er alla?

- Så kan man se det.

- Kan man inte alls särskilja era arbeten och få veta exakt vem som skrev vad?

- Somliga arbeten går under våra egna namn. Alla mina dramer, till exempel.

- Hur många är de?

- Mer än hundra.

- De flesta har du skrivit rent nu i år. Varför tror du inte teatrarna vill ha dem?

- De är inopportuna då de är konsekvent antimodernistiska. Deras teman är vanligen historiska, de är ofta romantiska och helt realistiska, och många är rentav verserade. Sådant fnyses åt och betraktas med löje som omöjligt idag.

- Vilket arbete av alla dem som du redigerat färdigt för nätet anser du att är det främsta?

- Jag tror att jag skulle sätta "Gotisk historia" främst, som också troligen är det minst lästa. Det är en svindlande genialisk konstruktion i sin uppläggning, en dubbel släkthistoria genom många generationer, som i sig förenar både den nordiska, den keltiska, den grekiska och den germanska sagoskatten av mytologiska traditioner och sätter dem i samband med den bibliska historien i en realistisk form som reducerar alla gudar till människor. Jag skulle nästan vilja betrakta arbetet som ett modernt försök till ett traditionellt universalepos i Homeros och Dantes stil. Även Kalevala finns med i det på ett hörn.

- Som författare står du och John Bede. Men vem har skrivit det?

- Där måste jag insistera på att vi faktiskt gjorde det tillsammans. Idén var gemensam från början, och även om jag gjort redigeringsarbetet har han gjort minst

lika mycket själv. Det går inte att skilja på oss här och säga att någon gjort mer än den andra eller att den ena gjort det här och den andra det där. Det går inte.

- Två andra verk åt det universella hållet är dina litteraturhistoria essayer och de historiska monologerna.

- Monologerna var nästan mitt första arbete, och där finns många omogna ingredienser. Essayerna fortsätter att växa.

- Varför har du inte lagt ut "Ahasverus"-boken på nätet?

- Ja, den är i samma kategori. Den är för omfattande, och dessutom går den som följetong i "Fritänkaren". Vi väntar med den så länge.

- Så svaret på min första fråga, varför du förblivit konsekvent refuserad, menar du att är din blyghet i förening med er produktions otidsenliga karaktär?

- Och antimodernistiska tendens och brist på kommersiell självklarhet.

- Vad skulle du kalla dig som författare? Idealist? Romantiker? Realist?

- Alla tre.

- Ett annat omfattande samlingsverk är din musikantologi med alla dina musikerbiografier. Flera av dina dramer är också musikerdramer. Vad betyder mer för dig - litteraturen eller musiken?

- Litteraturen kom först, men den är beroende av musiken. Litteraturen kan jag alltid ta med mig, men utan musik lider jag hungersnöd. De kompletterar varandra.

- Musiken var visst ditt enda levebröd någonsin.

- Ja.

- Men du lever som förtidspensionär sedan 1991. Vad hände?

- Jag arbetade huvudsakligen som pianolärare och organist i synagogan när jag blev skönstaxerad 1981 för en årsinkomst på 8000 kronor. Det var långt under existensminimum, men jag klarade mig ändå bra på det, då jag levde i en billig rivningsfastighet i Haga. Men taxeringsmyndigheterna vägrade tro på mina inkomststoppgifter och hävdade att jag måste ha tjänat minst 25,000, och de helt enkelt vägrade tro på mig fastän jag hade belägg och bevis i massor. Det var en kvinnlig taxeringsintendent som förföljde mig som åklagare genom länsrätten och kammarrätten och till och med i regeringsrätten och fick mig fälld varje gång utan bevis. I stället för den gängse rättspraxisen att hellre fria än fälla och i synnerhet i brist på bevis gick de konsekvent in för att hellre fälla än fria i synnerhet som det saknades bevis. Detta var ett mardrömsbekymmer, och 1984 var jag ruinerad och hade magsår och helt i händerna på kronofogden med indrivningsbeslut. Då jag inte ägde något kunde jag inte betala något och blev därigenom heller inte av med den pådyvlade skulden. Denna utpressning från statens sida, denna omänskliga manifestation av den typiskt rikssvenska straffskattsmentaliteten, där medborgarna skall straffas för att de är duktiga och arbetar, förstörde mitt självständiga liv och tvingade mig att ge upp ekonomiskt. Jag tvingades bli socialbidragstagare, vilket jag aldrig varit tidigare. Magsåret tvingade mig bort från organisttjänsten. Enda vägen ut var att bli förtidspensionär. Sedan dess har jag haft det bättre ställt än någonsin tidigare.

- Du levde alltså 1981 på en årsinkomst av 8000 kronor?

- Troligen mindre, men det var slutsiffran som skattemyndigheterna slutligen skönstaxerade mig för i regeringsrätten.

- Hur mycket skatt tvingades du betala för det?

- 2000 kronor.

- Det var alltså en fjärdedel av årsinkomsten.

- Ja.

- Hade du tjänat mera tidigare?

- Nej, bara mindre. Min slutlön som organist i katolska kyrkan hade varit 800 kronor i månaden. De första åren efter att jag flyttat hemifrån levde jag på 2400 kronor om året. Min hyra var då bara 100 kronor i månaden.

- Rivningshus?
- Ja. Ingen värme, torrdass på gården. Det var det gamla idylliska Göteborg, som sedan totalvandaliserades genom rivningsraseriet. Minimalt litet finns kvar i dag av de gamla pittoreska trähusstadsdelarna. Den vackraste, Masthugget, var den första som utplånades.

- Vilka år var det?
- 60- till 80-talet.

- Du har alltså aldrig levt över existensminimum förrän du blev förtidspensionär?
- Nej.

- Varför flyttade du hemifrån om du kom i så trånga omständigheter?
- Jag hade inget val. Föräldrarna ville sälja sitt hus.

- Då kommer vi in på din familjebakgrund. Din mor är känd som pastor i scientologikyrkan. Tror du din familjs engagemang i scientologin kan ha spelat någon roll i att du aldrig blivit antagen?
- Vad menar du?
- Jag menar, att scientologirörelsen har ett allmänt rykte om sig av att ha fått folk till att bli av med väldigt mycket pengar. Vad jag har förstått är detta rykte inte helt felaktigt. De senaste tjugo åren utmärks historien om scientologin av rättsprocesser genomförda av före detta scientologer som känt sig lurade på pengar.

- Jag älskar mina syskon och min mor. Vad de gör med sina liv är deras sak.
- Är du då lika okritisk mot scientologin som de övriga i din familj?
- Jag kan inte utsträcka min kritik längre än till att medge att alla dess rättsprocesser om pengar är dess huvudsakliga black om foten.

- Men din far ställde sig utanför rörelsen.
- Det gjorde även jag.
- Genomskådade han den, eller var det affärsmannainstinkt?
- Det var nog det senare. Han var en god katolik men inte religiös av naturen. Han var en praktisk handlingsmänniska och realist som alltid ville hålla sig till det konkreta. Han var inte hård som affärsman, men han var bestämd. Detta reagerade alla vi syskon emot, och vi ville inte bli likadana, ty vi uppfattade hans affärsmannadrive som aggressiv. Han var ju en utmärkt sportsman, och även andra har karakteriserat honom som något av en övermänniska.

- Var han det?
- Absolut inte, tvärtom, men han hade en mycket tuff maskulin 'drive', medan han dock samtidigt innerst inne var mycket sentimental. Han var heroisk samtidigt som mycket öm.

- Din far var en rik och välbärgad man. Hjälpte han dig aldrig?
- Nej.
- Varför?
- Han blev mycket besviken på alla sina fyra barn när ingen av dem visade något affärsintresse. Mina tre äldsta syskon blev scientologer, som han som affärsman vägrade understödja ekonomiskt på något sätt, och jag blev konstnär, vilket han betraktade som lika ekonomiskt dödfött.

- Har du någon religion?
- Jag föddes som katolik, och jag har aldrig tagit avstånd från katolska kyrkan, fastän den har urartat nästan totalt sedan Andra Vatikankonciliet 1962.

- Omfattar du deras trosbekännelse?
- Nej, det gör jag inte.
- Men ändå förblir du katolik?
- Jag går inte i kyrkan. Jag tror inte att Jesus var mer än en människa. Jag kan varken förneka Gud eller reinkarnationsmöjligheten. Jag tror att alla religioner har mycket sanningsvärden i sig, men jag tror inte att någon dogm kan ha det.

- Varför började du egentligen med Fritänkaren?
- Det fanns två anledningar. Vi hade börjat publicera "Gotisk historia" i en katolsk tidskrift när denna plötsligt visade sig vara rasistisk, och John Bede blev förbannad och anklagade mig. Jag måste hitta en ny tidskrift åt honom. Samtidigt höll kyrkoherden i Annedal, där jag tjänstgjorde som korist och repetitör, på första advent inför en fullsatt kyrka en predikan om att Hitler och Saddam Hussein eventuellt kunde komma till himlen, kyrklig populistisk jolmighet när den var som allra värst. Detta krävde debatt. I Annedal fanns resurser att i hemlighet trycka upp en liten blygsam primitiv tidskrift, och så kom första numret av Fritänkaren ut.
- Finns det några kvar av de ursprungliga prenumeranterna?
- Åtskilliga. Av de 65 prenumeranter vi lyckades samla in under den första årgången hänger fortfarande hälften kvar.
- Hur många prenumeranter har du idag?
- Drygt 80 betalande.
- Och icke betalande?
- Det varierar.
- Vad har upplagan varit som störst och som minst?
- Som mest 130 och aldrig mindre än 100.
- Har du någon aning om hur många som läser den på nätet?
- Nej, men fler och fler hör av sig. Vi har ingen besökarstatistik.
- Är du inte rädd för att det kan kopieras från nätet och att era andra skrifter där kan kopieras och ges ut av andra?
- Om vi bara finner en förläggare som kan erbjuda alternativ är det lätt att stänga hemsidan. Så länge det inte finns alternativ är det bättre att ha en tillgänglig hemsida än ingenting alls.
- Hur kom det sig att du började skriva så mycket?
- Jag hade inget val. Jag bara måste.
- Var det medfött?
- Nej. Det var när jag fick läsa "Romeo och Julia" av Shakespeare som barn som jag bestämde mig för att bli författare.
- Hur gammal var du då?
- Åtta år.
- Så det var Shakespeare som förförde dig.
- Oåterkalleligen.
- När började du skriva?
- Det följande året.
- Tillbaka till musiken. Under dina 120 nummer har det förekommit mer än 150 musikartiklar. Kan man kalla musiken den viktigaste röda tråden i Fritänkaren?
- Jag tror nästan det.
- Kan man kalla ditt musikaliska skriftställerier en ersättning för dina förlorade musikanställningar?
- Med eller utan anställning har jag alltid arbetat hårt med musik ändå. Musikartiklarna är bara en del av jobbet.
- Men du blev avskedad från katolska kyrkan, och du hade en liknande kris i synagogan, där du också förlorade din anställning.
- Det var två helt olika situationer. I katolska kyrkan blev jag direkt politiskt obekvämt för att jag försvarade latinet som kyrkomusikens främsta språk vilket inte passade ledningen, varför jag avskedades dagen innan jag skulle resa på en semester. Det var mycket traumatiskt, då jag aldrig väntat mig någonting sådant och i stället hade förtjänat löneförhöjning för att jag arbetat så hårt och nästan på heltid för 800 i månaden.
- Vem var ansvarig? Var det kyrkorådet?
- Nej, kyrkorådet gav kyrkoherden fria händer att göra vad han ville.

- Då var han väl inte svensk?
- Jo, han var skåning.
- Hur var det då i synagogan?
- Min anställning i katolska kyrkan var bara 16 månader. I synagogan satt jag kvar i 56, men huvudanledningen till att jag slutligen lämnade in var att jag tröttnade på orgeln som instrument. Jag upplevde den mer och mer som alltför mekanisk och onyanserbar medan samtidigt mitt pianoanslag blev mer och mer oförenligt med den. Orgeln och piano kräver helt olika fingertekniker. Orgeln kräver bara precision och anslaget betyder ingenting, men för pianospel betyder anslaget allt, och det kräver mera själ än precision. Jag föredrog därför det senare.
- Men även med pianot har du haft svårigheter.
- Det hade jag redan som barn. Det är inget fel på min vänsterhand, men min högerhand har alltid varit kass. Därför blev jag aldrig någon pianist. Jag upptäckte inte själv mitt handikapp förrän jag redan kommit så långt att min pianolärare vägrade låta mig sluta. Det var bara att fortsätta och göra det bästa av saken.
- På vilket sätt är högerhanden kass?
- Den är mycket trögare, den är ungefär hälften så långsam som vänsterhanden, och dessutom har jag skadat tre fingrar i olika trafikolyckor.
- Du fastnade med ett finger i en gräsklippare. Vad hände med de andra fingrarna?
- Jag krockade en gång med cykeln med en pällare. Tummen kom emellan och har aldrig blivit helt bra sedan igen. När min bästa vän dog plötsligt i vintras ramlade jag samma dag jag fick nyheten så illa med cykeln att ringfingret kom i kläm, och det gör ont fortfarande.
- Efter nio månader?
- Ja. När jag spelar ser man hur olika mina händer är. De är omöjliga att synkronisera med någon precision, och det var alltid huvudproblemet.
- Ändå har du aldrig gett upp musiken.
- Tänker aldrig göra det heller.
- Är det den som håller dig i gång?
- Det är något särskilt med musiken som saknas i alla andra konstarter. Det är kanske det att den är den mest själsliga av konsterna. Samtidigt ställer den absoluta krav på intellektet i högre grad än någon av de andra konsterna. Musiken skärper sinnen och tränar koncentrationen medan de andra konsterna är slappare.
- Är din musik neoklassicismisk?
- Snarare anknyter jag direkt till senromantiken. Min favoritperiod är första hälften av 1800-talet med Beethoven, Schubert, Schumann och Chopin i centrum. Deras musik är oöverträffad och både den renaste och mest själsliga som finns.
- Så du vill fortsätta där de slutade?
- Det har jag gjort när det gäller pianomusik.
- Men om du är så handikappad och aldrig har lyckats få en anständigt avlönad musiktjänst och aldrig har slagit igenom med din musik måste musiken även innebära ett stort lidande. Har jag rätt?
- Jag brukar kalla musiken mitt livs stora olyckliga kärlek.
- Hur är det med kärleken för övrigt? Har du något kärleksliv?
- Vem har inte det?
- Men man har aldrig sett dig med någon flicka, och du lever som en eremit. Är du så ensam som du verkar?
- Jag är aldrig ensam.
- Vem är ditt sällskap?
- Hela världen.

- Jag menar nu intimt mänskligt sällskap. Man måste samarbeta för att överleva. Utan kärlek dör man. Du är över femtio. Känns det inte vanskligt att leva ensam i den åldern?

- Jag har inte haft problem hittills.

- Har du haft några kärleksaffärer?

- Jag har haft två samboförhållanden. Inget av dem genomfördes.

- Kvinnor båda två?

- Ja.

- När var det senaste?

- 1984.

- Det är snart tjugo år sedan. Du har alltså levat ensam sedan dess, om man får tro skenet. Medge att det verkar misstänkt att en sådan som du inte ger sken av att ha haft en flicka på tjugo år. Jag känner många som har spekulerat i att du eventuellt är en smygbög.

- Jag har ingen erfarenhet av sådant. Är man homosexuell så är man det tillsammans med en manlig partner. Då jag aldrig haft sex med en manlig partner vet jag inte om jag kanske är homosexuell.

- Men du har aldrig heller genomfört det med en flicka.

- Nej.

- Har du försökt?

- Låt oss inte gå in på alla mina misslyckade frierier. Jag ville aldrig satsa på lösa förbindelser, utan ville jag ha en förbindelse över huvud taget ville jag ha den fast från början. Därför friade jag alltid.

- Utan framgång?

- I regel blev jag bara bemött med samma nedlåtande och förolämpande kalla hand som av alla förläggare.

- Varför, tror du?

- Jag var alltid fattig. Det tror jag var mitt livs huvudsakliga handikapp, som jag aldrig kunnat ta mig ur. Ingen kvinna har något att vinna på en fattig man. Jag hade helt enkelt ingenting intressant att komma med.

- Om du haft framgång och fått mycket pengar, tror du då du hade varit gift och haft barn och villa och sådant, som din far?

- Det kommer vi aldrig att få veta, men givetvis är det inte omöjligt.

- Är du lycklig?

- Jag tror det, när jag jämför mig med andra, som bara odlar sina bekymmer, med bilen, med sina relationer, med barnen, med börsen, med hälsan och sin dåliga kondition. Jag saknar alla sådana problem och har i stället musiken och litteraturen, min frihet och mina resor.

- Men du är fattig.

- Jag har alltid kunnat göra det bästa av saken.

- Vad anser du är det viktigaste i livet för att överleva?

- Jag tror fantasin är det viktigaste. Så länge man har en fantasi att kunna använda kan man fortsätta utvecklas. Fantasin är alltid kreativ, och har man den kan man alltid ta sig vidare och ombilda sig själv efter behov.

- Vad menar du med att "ombilda sig själv"?

- Livet förändras hela tiden. Om man själv upphör att förändras i takt med livets naturliga föränderlighet måste man stagnera och gå under. Man måste hela tiden vara i rörelse inte bara fysiskt utan kanske först och främst intellektuellt. Man får aldrig upphöra att sträva, och fantasin är motorn som alltid kan få flygplanet att lyfta. Om det får stanna på marken rostar det sönder.

- Vad är det högsta du önskar i livet?

- Att få fortsätta arbeta så länge som möjligt.

- Och vad anser du att är det värsta du varit med om? Vad hade du helst varit utan? Har du någonting att ångra?

- Absolut ingenting. Men en sak hade jag gärna varit utan. Det värsta jag har varit med om i mitt liv är någonting jag förföljs av ännu idag. Problemet började så fort jag hade flyttat hemifrån, och det har aldrig lämnat mig i fred, var jag än har bott. Det är problemet med grannar som spelar dunka-dunk-musik, där man bara hör basdunket, som går genom märmg och ben och genom alla golv och väggar, och som bara mal och mal och fullständigt förstör alla ens koncentrationsmöjligheter. Enbart på grund av detta kan man inte leva i ett hyreshus utan att ständigt ha behov av öronproppar natt och dag. Det har kanske varit särskilt förödande för mig, som arbetar med känslig musik och är överkänslig och dessutom har behov av total koncentration för mitt arbete, men det har under mina senaste trettio år konsekvent varit mitt livs fasligaste sabotage.

- Om du tycker så illa om modern musik, vad tycker du då om Sveriges bokförlagsvärld, som refuserat dig i 33 år?

- 34. Min första refusering var 1969.

- Vad gällde den?

- En novell till en novelltävling utlyst av Åhlén & Åkerlunds förlag. Den kom tillbaka med beskedet att den inte vunnit pris och ej heller rekommenderats för publicering. Det hade räckt med det första beskedet.

- Är de alltid lika nedlåtande?

- Nej, Sune Stigsjö på Zindermans, René Coeckelberghs och förlaget Skorpionen i Lund var mycket positiva och uppskattande. René ringde upp mig personligen. Alla tre kämpade mot omöjliga ekonomiska svårigheter, så de hade råd att vara generösa i ord. Man frågar sig varför rikare förlag inte har råd att vara lika generösa.

- René Coeckelberghs var belgare. Tror du det kan ha påverkat hans inställning till en annan osvensk kollega?

- Vi talade faktiskt italienska med varandra. Han var ett språkgeni, var djupt kultiverad och hade en känsla för smak och stil som jag aldrig annars mött hos något svenskt förlag. Ja, han var internationalist och osvensk som jag, och vi fann varandra. Han ville till och med ha mig till sin medarbetare.

- Varför tackade du nej?

- Villkoret var att jag måste bo i Stockholm. Jag hade mitt organistjobb i Göteborg att sköta. Det gick inte att kombinera.

- Så, tre förlag var uppskattande av hur många? Tre refuseringar var positiva av hur många?

- Jag slutade räkna när det gick över hundra för femton år sen. Men alla förlagen var inte alltid oförskämda och förolämpande. De flesta håller sig med ett automatiskt schablonsvar som inte säger någonting och inte ens visar om manuset blivit läst.

- Hade du aldrig med Bo Cavefors att göra?

- Nej, han råkade illa ut för myndigheterna innan jag nådde fram till honom.

- Vad vet du om hans fall?

- Han var Sveriges modigaste och driftigaste förläggare och hade fått beställningen att få ge ut den nya Strindbergupplagan när han utsattes för en orättvis skatterazzia, som ruinerade honom, då han för den skull förlorade sitt livs största beställning. Det tvingade honom i landsflykt på livstid. Vi får inte glömma att även Ingmar Bergman tvingades i landsflykt av världens klumpigaste skattemyndigheter.

- Hur känns det att bli refuserad?

- Det känns varje gång exakt som när jag fick avsked på grått papper av katolska kyrkan för att jag jobbat häcken av mig. I stället för någon sorts lön för utomordentliga arbetsinsatser får man ett slag på käften och blir utkastad utan möjlighet till överklagande. Jag har aldrig förstått *den* svenska mentaliteten.

- Så, att ständigt skicka in manus och ständigt bli refuserad är för dig som ett oupphörligt självplågeri?

- Ja, men vad ska jag annars göra? Är levande begravning i byrålådan bättre?

- Varför menar du att du bör publiceras?

- Bland annat av ett av de skäl som du anger att jag blivit refuserad för - jag är så osvensk. 99% av svenska författare är vanliga helsvenskar. Det kan behövas en kontrast. Theodor Kallifatides är ett utmärkt exempel. Men svenska är mitt modersmål, och som finlandssvensk har jag språkvårdspieteten i ryggmärget. Som konservativ språkvårdare kan jag utgöra en motvikt mot de dominerande språkförflackarna i massmedia. Dessutom vinnlägger jag mig om att bara försöka berätta bra historier. En bra historia är värd att berättas och förtjänar en publik. Dessutom lider nästan allt vad jag skriver av en viss fantasi och romantik, som är ovanlig idag, särskilt i Sverige. Man får det intrycket av den rådande refuseringsmentaliteten att något sådant inte får förekomma och att det att man är ovanlig är anledning nog till berättigt förlöjligande och diskriminering, när det borde vara tvärtom: i kulturländer tas ovanliga förmågor om hand och hjälps fram och uppskattas för vad de är. Men i Sverige tycks det i stället vara som Nils Ferlin skrev:

"När skönheten kom till byn, då var klokheten där,
då hade de bara törne och galla.
Då sköto de efter henne med tusen gevär,
ty de voro ju så förklokade alla."

- Jantelagen?

- Jantelagen är en dansk variant. H.C.Andersen skrev sin mest gripande historia om den i romanen "Bara en speleman".

- Det har hänt att okända författare begått självmord när de fått en refusering för mycket. Har du någonsin övervägt självmord?

- Aldrig av den anledningen.

- Av vilken anledning?

- Av många anledningar.

- Vilken var den senaste?

- När de sociala myndigheterna 1986 krävde att jag skulle överge min skapande verksamhet inom musiken och litteraturen som villkor för att jag skulle få socialbidrag, när skattemyndigheterna tvingat mig in i det hörn att jag måste söka det.

- Kom de på andra tankar?

- Ja, när jag konstaterade inför dem att jag hellre skulle begå självmord.

- Så du skulle kunna begå självmord?

- Bara om människors djävlighet skulle tvinga mig till det, men om jag verkligen tvingades in i ett sådant hörn skulle jag inte tveka.

- Tiden är ute. Tack ska du ha.

- Tack själv.

Naturligtvis har intervjun i efterhand beskurits och redigerats. Den fick aldrig sändas på radio, men i stället fick vi åtminstone en utskrift.

Göteborg i oktober 2003.